

Turvarannekkeet ja paikantavat laitteet

Muistisairaahan henkilön itsenäistä toimintaa ja liikkumista tulee pyrkiä tukemaan kaikin keinoin. Yksi keinoista on paikannin, joka tuo turvallisuuden tunteen niin sairaalle kuin läheiselle. Muita nimityksiä laitteelle ovat mm. paikantava turvapuhelin, turvaranneke, paikannuslaite ja paikantava turvakello. Läheskään kaikissa turvapuhelimissa ei ole paikannustoimintoa.

Monelle muistisairaahan tuo muutoksia hahmottamiskykyyn ja sen seurauksena eksyminen voi tapahtua yllättäen. Tilanteeseen voi varautua paikanninlaitteella. Sen hankinta kannattaa ottaa puheeksi jo silloin, kun ongelmia ei vielä ole ja ottaa laite ikään kuin ”koekäyttöön”. Näin muistisairas henkilö voi totuttautua laitteeseen siinä vaiheessa, kun on taitoa oppia uutta. Jos on tullut miettineeksi laitteen hankintaa joko itselleen tai läheiselle, silloin se todennäköisesti olisi kannattanut jo hankkia.

Turvarannekkeiden käyttötarkoituksia voivat olla esimerkiksi:

- GPS-paikannuksen mahdollisuus katoamistilanteissa
- Kaatumisen havaitseminen ja automaattinen hälyttäminen
- Avun pyytäminen helposti
- Turvallisuuden tunteen vahvistaminen

Eri valmistajat tarjoavat vaihtoehtoja erilaisin ominaisuuksin. Laitteet eroavat toisistaan mm. muotoilultaan, käyttöominaisuuksiltaan ja toiminnoiltaan. Turvapuhelinten avulla käyttäjä pystyy hälyttämään apua myös ilman puhelinta tai vähillä voimin. Monet laitteet mahdollistavat myös sen, että hälytys ei lähde ammattilaiselle esimerkiksi kotihoitoon vaan kontaktiksi voi valita laitteesta riippuen yhden tai useamman läheisen.

Kunnat tarjoavat erilaisia turvapuhelinratkaisuja, joihin kannattaa myös tutustua varsinkin, jos hälytyksen tulisi mennä kotihoitoon tai palveluntuottajalle läheisten sijaan. Kunnilla on kuntakohtaisesti sopimuksia eri tuottajien kanssa, jolloin eri kunnissa voi olla eri hintaisia ja sisältöisiä palveluja laitteille. Oman kunnan vanhuspalveluista kannattaa kysyä lisätietoa saatavuudesta, ominaisuuksista ja tuloajoista.

Miksi hankkia paikannuslaite?

Paikantimet ja turvarannekkeet voivat mahdollistaa erityisesti varhaisvaiheen muistisairautta sairastaville ihmisille mahdollisuuden liikkua ja toimia itsenäisesti. Turvallisuuden tunnetta voi lisätä se, että tietää saavansa apua helposti eksymistilanteissa. Läheiset voivat olla rauhallisemmin mielin, kun he voivat paikantaa muistisairaahan ihmisen helposti omasta matkapuhelimestaan tai tietokoneelta.

Mitä huomioida laitetta hankittaessa?

Ominaisuudet, joihin tulisi kiinnittää huomiota turvalaitetta hankkiessa verrattuna omiin tarpeisiin:

- Onko laitteessa paikannusominaisuus?
- Tarvitseeko laite lisälaitteita?
- Missä laitetta pidetään? Ranteessa, kaulassa, taskussa vai jossakin muualla?
- Kenelle hälytyksen voi ohjata?
- Minkä kokoinen laite on?
- Tunnistaako laite kaatumisen?
- Kestääkö laite vettä? Voiko sen kanssa käydä suihkussa?
- Saako paikantimeen asetettua hälytyksen tietyltä alueelta poistuttaessa?
- Kuinka pitkään akku kestää? Milloin tuotetta voi ladata?
- Mitä laite maksaa kuukaudessa? Mikä on hankintahinta?
- Millainen sim-kortti ja liittymä laitteeseen täytyy hankkia?
- Tarvitaanko liikkumattomuushälytystoimintoja?
- Vaaditaanko paikantamisen näkemiseksi älypuhelin?

Lisäksi ennen hankintaa kannattaa pohtia eri asioita, kuten kenelle hälytys lähtee ja kuka pystyy hälytyksiin reagoimaan luotettavasti ja nopeasti. Mikäli läheiset asuvat kaukana, ei välttämättä ole toimivin ratkaisu, että hälytykset menevät läheisille. Merkittävä tekijä laitetta valitessa on laitteen akun kesto. Myös laitteen lataamisajankohtaa kannattaa pohtia jo hankintavaiheessa. Jos laitetta tulee ladata päivittäin, on riski, ettei laite ole mukana hädän hetkellä.

Miten varmistaa laitteen mukanaolo?

Laite kannattaa valita sellaisessa muodossa, joka on muistisairaalle henkilölle ominaisin. Kello, jos sellainen on aina ollut ranteessa. Kaulalla riippuva, jos on jo kauan pitänyt avainta nauhassa kaulalla. Tai avaimenperää muistuttava, jos on ollut tarkka siitä, että avain on aina taskussa.

Keinoja turvata laitteen mukanaolo:

- Laitetta pidetään aina kaulassa.
- Laite on takin taskussa ja esillä on vain yksi takki.
- Laite kuuluu aamutoimiin ja kellona laitetaan ranteeseen.

Jos on kyse yksinasuvasta muistisairaasta henkilöstä, esimerkiksi kotihoito voi aamukäynnillään huolehtia paikantimen paikoilleen. Samoin on aina sovittava, kuka huolehtii laitteen latauksesta.

Paikantavat puhelinsovellukset

Myös älypuheliiniin on mahdollista ladata paikantavia sovelluksia ja toimintoja. Näiden suhteen kannattaa kuitenkin muistaa, että toimintavarmuuteen vaikuttavat monet tekijät kuten sijaintitietojen tarkkuus, sijaintipalveluiden päällä oleminen, puhelimen mukaan ottaminen sekä akun kesto ja lataaminen. Lisäksi kannattaa tarkistaa toimiiko paikannussovellus, jos älypuhelin on vanha. Useat sovellukset vaativat, että puhelin on päivitetty.

Älypuhelimien tottuneille ikääntyneille myös nämä voivat olla varteenotettava vaihtoehto. Sovelluksen käyttäminen monesti edellyttää, että molemmilla sekä seurattavalla että seuraajalla on älypuhelin. Sovelluksia löytyy App Storesta ja Play-kaupasta useita hakusanalla paikantaminen tai paikannussovellus. Puhelimessa saattaa olla myös etäpaikannustoiminto puhelimen katoamistilanteita varten asennettuna, jonka käyttöönoton mahdollisuus kannattaa selvittää. Toiminto on yleensä liitetty Google- tai Appleliiniin.

Lisätietoa

Teknologian jatkuvan kehittymisen myötä ominaisuudet ja mahdollisuudet sekä myös hinnat elävät, joten aina kannattaa selvittää eri vaihtoehtoja. Esimerkiksi Vanhus- ja Lähimmäispalvelun liitto ry sekä Ikäteknologiakeskus ovat tuottaneet Arjen älykkäät välineet -oppaan, jossa on lisätietoa aiheesta. Kysy lisää myös paikallisesta muistiyhdistyksestäsi.

Varsinais-Suomen Muistiyhdistys on myös tehnyt videon, joka löytyy Youtubesta, www.youtube.com hakusanalla muistisairaana ihmisen eksymis- ja katoamistilanne. Videolla kerrotaan yleisesti eksymis- ja katoamistilanteista.

Hakusanoja: turvapuhelin, turvaranneke, turvakello automaattisesti apua hälyttävä laite, kännykkä hälytyspainikkeella, senioripuhelin, paikannuslaite, henkilöpaikannin, matkapuhelimen paikantaminen

Laitevalmistajia ja palveluntuottajia: Confienta, PPO, AddSecure, Suvanto Care, Yepzon, Oulumo, Geosafe

